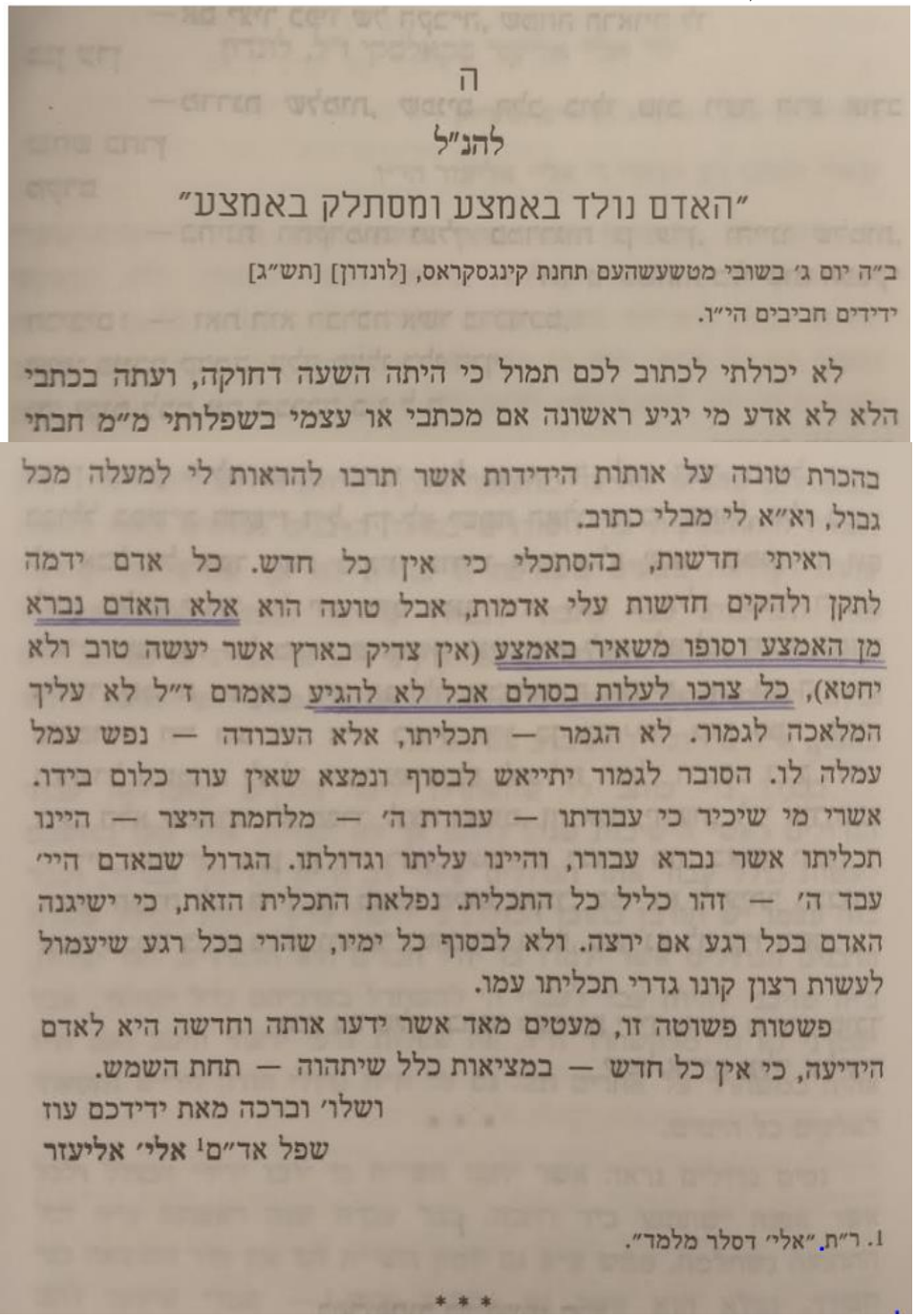

The Middle of the Journey is the Final Destination

(1) פרקי אבות – סוף פרק ב

הוא [=רבי טרפון] הִיָּה אוֹמֵר, לֹא עָלִיד הַמְּלֵאכָה לְגִמּוּר, וְלֹא אֲתָה בֶן חוֹרִין לְבִטֵּל מִמְּנָה. אִם לְמִדַּת תּוֹרָה הִרְבָּה, נוֹתְנִים לְךָ שְׂכָר הִרְבָּה. וְנֶאֱמָן הוּא בָּעַל מְלֵאכְתָּךְ שֵׁשֶׁלֶם לְךָ שְׂכָר פְּעֻלָּתְךָ. וְדַע, מִתּוֹ שְׂכָרְךָ שֶׁל צְדִיקִים לְעֵתִיד לְבוֹא:

(2) מכתב מאליהו – חלק ה, עמ' 506-507 (ר' אליהו אליעזר דסלר זצ"ל) [1892-1953]

***

3) מסכת פסחים דף נ.

כִּי הָא דַּרְבַּי יוֹסֵף בְּרִיָּה דְרַבִּי יְהוֹשֻעַ בֶּן לֵוִי חָלַשׁ וְאִיתְנַגִּיד, כִּי הָדָר, אָמַר לִיה אָבוּהּ: מַאי חֲזִית? אָמַר לִיה: עוֹלָם הָפוּךְ רְאִיתִי, עֲלִיוֹנִים לְמַטָּה, וְתַחְתּוֹנִים לְמַעְלָה. אָמַר לוֹ: בְּנִי, עוֹלָם בְּרוּר רְאִיתִי. וְאַנְּן הִיכִי הָתָם? כִּי הִיכִי דְאִיתּוּ אַנְּן הָכָא, הִכִּי אִיתִינּוּ הָתָם.

4) רש"י (שם)

עליונים למטה - אותן שהיו כאן חשובים ראיתי קלים :
ואנן - תלמידי חכמים היכי איתינו התם :

5) ויקרא – פרק כו, פסוק ג

אִם בְּחֻקְתִּי תִלְכוּ; וְאֶת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ, וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם.

6) רש"י (שם) [ע"פ החפץ חיים; עיין מאיר עיני ישראל – חלק ד, עמ' קיא]

אם בחקתי תלכו. יכול זה קיום המצוות, כשהוא אומר ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם הרי קיום המצוות אמור, הא מה אני מקיים אם בחקתי תלכו? שתהיו עמלים בתורה (ספרא):

7) דרך חיים על אבות - פרק ב (מהר"ל מפראג זצ"ל)

...ומפני כי יש לאדם לחשוב כי אין שכר חס ושלום על התורה בעצמה, כשם שאין הבעל בית נותן שכר למי ששכר אותו לבנות בית ולא בנה דבר שראוי אל הבעל הבית ואין כאן פועל אחר שיגמור המלאכה, וכך יחשוב שלא יהיה לו שכר על התורה כאשר לא גמר התורה. ועל זה אמר לא עליך המלאכה לגמור - כי לא נתנה התורה רק שיהיה האדם עמל בה... וכדי שלא יאמר האדם אם כן אין סברא שיהיה מקבל רבוי שכר בשביל רבוי התורה, וזה כי השכר שהשם יתברך נותן הוא דומה לשכר שנותן הבעל הבית וכמו שמדמה כאן, וכל שכר הוא בסוף שהרי כך אמרו רז"ל (ב"מ ס"ה, א') שכירות אינה משתלמת אלא בסוף דהיינו כשישלם מלאכתו ואז שייך לשלם השכירות, וזהו הטעם למאן דאמר בפרק קמא דקדושין (ל"ט, ב') שכר מצות בהאי עלמא ליכא, וזה מפני כי ראוי שיהיה כל שכירות בסוף ולפיכך אין ראוי שישתלם השכר בעולם הזה, ומעתה שאין הבעל הבית משלם אלא בגמר מלאכתו ואין סוף אל התורה ואין התכלית לה אם כן אין כאן שכר על רבוי התורה, וזה כי אפשר לומר כי יש שכר על התורה והיינו כל מה שלמד נקרא תכלית והשלמה, כי האדם קודם זה לא ידע בתורה ועתה ידע בתורה וזה נקרא השלמה שהגיע לתורה ועל זה יש שכר, אבל בשביל תורה הרבה אין כאן השלמה כלל כי אי אפשר לומר שישלם לו כאשר גמר המלאכה כמו בעל הבית שמשלם כשנגמרה המלאכה, כי לרבוי התורה אין כאן גמר ואם כן אין שכר בשביל שהרבה למד. ועל זה אמר אם למדת תורה הרבה שכר הרבה נותנים לך, והדבר הזה כמו שאמרנו למעלה כי האדם כל אשר עמלו בתורה יש על זה שכר, כי אין דבר זה דומה לבית שאין השלמה רק בסוף אבל בעמל התורה כל עמל שלימות בפני עצמו, והוא דומה למי שזרע שכל אשר זרע הוא שלימות ויש תשלומין על זה ויש כאן גמר וסוף ולפיכך יש שכר כאשר למד תורה...

8) אמרי נועם – פרשת ראה, אות ד

וְנִרְאָה תוֹכֵן כּוֹנֵן הַפְּסוֹק לְהַסְבִּיר לָנוּ צִטוֹט הַעֲנִיָּן, אֲשֶׁר הִגֵּס אֹתָם הַלּוֹמְדִים חֲכָמוֹת חִינּוּיּוֹת וּמְפֹרָסִים הוֹנָאוֹת עַל זֶה, יִכּוֹל לִהְיוֹת אֲשֶׁר צְרִיבּוֹת הַשֵּׁנִים בְּגִמְרַת מִלְּאֲכַתְּסָה הֵמָּה מִסְגָּלִים בְּזֵה פִּרְנָסָה, וּצְאִים אֲזֵי לְאִיזֵה תַּכְלִית מִפְּעוּלַת עֲבוֹדַתְּסָה הַקּוֹדֶמֶת צִיגִיעוֹת רַבּוֹת וּצְהוֹנָאוֹת, אֲמִנֵּם בְּשַׁעַת מַעֲשֵׂה צַעַת לִימוּדֵם וַיִּגִיעֵם אֲזֵי אֵינן לֵהֵם כֹּלֵל צַעַד זֶה דָּבָר וְשׁוֹם תַּעֲנוּג, וּצְאִים יִתְהוֹה הַדָּבָר שֶׁלֹּא

יגיעו להתכלית, כגון שימותו קודם וכדומה, אז נגלה למפרע אשר יגיעתו היתה לגמרי לריק, אל לא כן הלומד תורה הקדושה אשר תיכף בכל שעה ושעה עת לומדו הוא תיכף מגיע אל התכלית צעד יגיעתו, כי זהו גופא התכלית והתדבקות בצורה צ"ה, כמו שאמרו חז"ל (אבות ז' כ"א) לא עליך המלאכה לגמור.

9) שיח שרפי קודש – ענינים שונים, "עבודות ה'", אות יא

לא עליך המלאכה לגמור ולא אתה בן חורין
להבטל ממנה ואמר ז"ל הפי' הואיל ואין
עליך מלאכה שאתה יכול לגומרה ממילא אין
אתה בן חורין להבטל ממנה:

(החי' הרי"ם)

10) מסכת יומא דף עב: (ע"פ שיעורי הדעת מאת ר' אברהם יצחק בלוך הי"ד¹)
"מבית ומחוץ תצפנו" (שמות כה) אמר רבא: כל תלמיד חכם שאין תוכו כברו אינו
תלמיד חכם.

11) שמות (תרומה) – פרק כה, פסוק יא
וְצִפִּיתָ אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר, מִבַּיִת וּמִחוּץ תְּצַפְּנוּ; וְעָשִׂיתָ עָלָיו זָר זָהָב, סָבִיב.

12) רש"י (שם)
מבית ומחוץ תצפנו - שלשה ארונות עשה בצלאל, שתיים של זהב ואחד של עץ ... נתן
של עץ בתוך של זהב ושל זהב בתוך של עץ, וחפה שפתו העליונה בזהב, נמצא מצופה
מבית ומחוץ:

13) מסכת מנחות דף קי.
מתני' נאמר בעולת בהמה (ויקרא א, ט) אשה ריח ניחוח ובעולת עוף (ויקרא א, ט) אשה
ריח ניחוח ובמנחה (ויקרא ב, ב) אשה ריח ניחוח לומר לך אחד המרבה ואחד הממעיט
ובלבד שיכוין לבו לשמים.

¹ בשם אביו ר' יוסף יהודה לייב בלוך זצ"ל.